

Ruti xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi taruxui di nan na gine firin xa fe ra. Gine nde nun a xa mōri nan keli e xonyi Isirayila bōxi ma, e tunu Mowaba bōxi ma. Mənni, na xəməe nun a xa di xəməe firinyie naxa faxa. Na kaajəe gine nun a xa die xa ginee naxa lu naa e kerem setareja kui. A rajənyi, na kaajəe gine naxa natə tongo a xa gbilen a xonyi. A xa mamadi Ruti naxa bira a fōxō ra xanunteya xa fe ra. E to so Isirayila bōxi ma e xa sunnunyi kui, Alatala naxa kaabanakoe nde raba naxan a masenma a tōɔrōmixie xanuma. A naxa məxeni na gine firinyie ma a fanyi ra, alako e naxa lu setareja kui e kerenyi ma.

Yi taruxui nōma limaniya fide to mixie ma, naxee nōma a majəxunde a Ala bara nəɛemu e ma. Xa mixi bira Ala fōxō ra, e a sago rabama, Ala mu nəɛemuma e ma fefe ma. Tōɔre nde nōma e lide, kōnɔ Alatala nōma na tōɔre mafindi fe fanyi ra. Yi taruxui fōle makinikini, kōnɔ a rajənyi a Ala senbe nun a xa xanunteya masenma won bē. Ala xa won mali na kolonde won ma dunijəeigiri kui. Amina.

Ruti xa Taruxui

Elimeleki xa denbaya tunufe Mowaba

¹ Alatala xa kiitisae xa waxati, kaame din ne Isirayila bōxi ra. Xəməe nde naxa keli Beteləɛemu,

naxan nu na Yudaya bɔxi ma. A naxa tunu Mowaba bɔxi ma, a tan, a xa gine, nun a xa di firinyie.

² Na xemə xili Elimeleki, a xa gine Nowemi, a xa die, Maxalɔn nun Kiliyon. E fatan Efarata xabile nan ma. E naxa sa sabati Mowaba bɔxi ma.

³ Na temui Nowemi xa mori Elimeleki naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa, a nun a xa di firinyie.

⁴ Na di firinyie naxa Mowaba ginεe dɔxɔ. Gine singe xili Oropa, a firin nde Ruti. E naxa lu menni han ne fu.

⁵ Na xanbi Maxalɔn nun Kiliyon fan naxa faxa. Nowemi naxa lu naa fa a keren. Xemə mu na, di mu na.

⁶ Nowemi to a me a Alatala bara a xa jama mali baloe fe ra,

⁷ Nowemi nun a xa die xa gine firinyie naxa keli Mowaba bɔxi ma, e nu sabatixi dənnaxe. E to kira li naxan sigama Yudaya bɔxi ma,

⁸ Nowemi naxa a fala a xa die xa gine bε, «Wo xa gbilen wo ngae xɔnyi. Alatala xa hinne wo ra, alo wo a rabaxi n tan nun n ma die bε ki naxε.

⁹ Alatala xa xemə fi wo ma, wo sabatima naxan xɔn bɔnɛsa kui.» Nowemi naxa findigilin e ma, kinikini naxa e rawa.

¹⁰ E naxa a fala a bε, «Ade, na mu lanma. Won birin xa siga i bɔnsɔε yire.»

¹¹ Nowemi naxa e yaabi, «N ma mamadie, wo xa gbilen. Munfe ra wo wama birafe n fɔxɔ ra? N tan nɔma di gbetee baride sɔnɔn wo dɔxɔma naxee xɔn?

¹² N ma mamadie, fo wo xa gbilen wo xɔnyi. N bara fori. N mu nɔma xemɛ gbete sɔtode sɔnɔn. Hali n sa xemɛ gbete sɔtɔ to, n fa di bari to kɔɛ ra,

¹³ wo nɔma na di memede han a mɔ wo fa cɔxɔ a xɔn ma? Wo nɔma na ra? N ma mamadie, wo mu nɔma na ra. Na xɔrɔxɔ. Wo nɔma tondide xemɛ gbete be, han n ma die mɔ? Alatala naxan nagirixi n ma, a xɔrɔxɔ dangife wo xa tɔɔre ra. Alatala bara n tɔɔrɔ ki fanyi.»

¹⁴ Na kui Oropa nun Ruti man naxa wa fɔlo. Oropa naxa findigilin Nowemi ma, a fa gbilen a xɔnyi, kɔnɔ Ruti tan naxa kankan Nowemi ma.

¹⁵ Nowemi naxa a fala a be, «Ruti, Oropa bara gbilen a xa mixie xɔnyi. A bara gbilen a xa diine ma. I tan fan, i xa bira a fɔxɔ ra.»

¹⁶ Ruti naxɛ, «I naxa n karaxan n xa gbilen i fɔxɔ ra. I naxa n keri. I nu siga dɛdɛ, n fan sigama menni ne. Won sabatima ne yire keren. I xa mixie findima n ma mixie nan na. I Marigi Ala findima n fan Marigi nan na.

¹⁷ N luma i sɛti ma han i faxa, n fa ragata i xa gaburi sɛti ma. Xa n i bɛjin, Alatala xa i haake mini n i. Saya gbansan xa won nafatan.»

¹⁸ Nowemi to a kolon, Ruti xa nate mu masarama, a naxa dundu.

¹⁹ E firin naxa ti kira xɔn ma han Bɛtɛlɛɛmu. E to so taa kui, jama naxa tɛrenna e tofe ra. Gineɛ nu fa maxɔrinyi ti, «Nowemi nan ya?»

²⁰ Nowemi nu fa e yaabi, «N mu xilima Nowemi sɔnɔn. Wo xa n xili Mara, barima Ala Senbɛma bara n ma dunijneigiri raxɔrɔxɔ n ma.» («Nowemi» wama a falafe ne «a jɔxun.» «Mara» wama a falafe ne «a xɔnɔc.»)

²¹ «N siga sigama, n nun fe fanyi nan siga, kōnɔ Alatala bara n nagbilen n bεlexε igeli ra. Munfe ra wo n xilima Nowemi? Alatala Sεnbεma bara ti n kanke, a bara paxankate dɔxɔ n ma.»

²² Nowemi gbilen a xɔnyi na ki ne, a tan nun a xa di xa gine Ruti Mowabaka. E soxi Bεtεlεεmu funden maniyε xaba tεmui ne.

2

Boosu Ruti malife

¹ Sεnbεma nde nu na Isirayila bɔxi ma, naxan xili Boosu. A fatan Elimeleki xabile nan na.

² Ruti Mowabaka naxa a fala Nowemi bε, «N wama sigafe xε ma funden maniyε dɔnχɔε matongode. Tεmunde n xε kanyi nde toma naxan hinnεma n na.» Nowemi naxe, «Awa n ma mamadi, i n lima be.»

³ Ruti naxa siga funden maniyε dɔnχɔε matongode xε walikεe xanbi ra. Alatala naxa a ragiri, a xa a xun ti Boosu, Elimeleki xabile mixi nde xa xε ra.

⁴ Na waxati Boosu nu baxi sode keli Bεtεlεεmu. A naxa a xa walikεe xεεbu, «Wo nu wali, Alatala xa wo ratanga.» E naxa a ratin, «Amina, Alatala xa barake fi i fan ma.»

⁵ Boosu naxa maxɔrinyi ti walikεe xunyi ma, «Nde na na sungbutunyi ra?»

⁶ A naxa a yaabi, «Na sungbutunyi Mowabaka na a ra, naxan fa Nowemi matide keli Mowaba bɔxi ma.»

⁷ A mayandi nan ti a xa funden maniyε dɔnχɔε matongo walikεe xanbi ra. Kafi a fa geesεgε, han yakɔsi a na walife, fo a to a malabufe yi ki bage bun ma.»

8 Na t̄emui Boosu naxa a fala Ruti bε, «N ma di, i tuli mati. I xa lu be n ma walikε ginεe xanbi ra. Hali i mu siga xε gbete ma funden maniyε dɔnxɔe matongode.

9 E na siga xε naxan ma, i fan xa bira e fɔxɔ ra. N bara jnugui lu n ma xemee ma, e naxa i tɔɔrɔ. Xa ye xɔli i suxu, i xa siga ye minde, walikεe xa ye naxan saxi fejε kui.»

10 Ruti naxa a igoro bɔxi ma jnelexinyi saabuira, a fa a fala, «N tan, beka mu n na, kɔnɔ i bara hinne n na. I hinnexi n na munfe ra?»

11 Boosu naxa a yaabi, «Mixie bara a fala n bε, i naxan nabaxi i mama bε kafi i xa mɔri naxa faxa. E naxε, i bara i baba yo, i nga yo, nun i baride, i bara a birin bεjñin, i fa siga mixie xɔnyi i mu dɛnnmaxε kolon.

12 Ala xa i baraayi. Isirayila Marigi Ala xa i sare rakamali, i xaxili tixi Marigi naxan na.»

13 Ruti naxa a fala Boosu bε, «N ma mange, i bara hinne n na, i bara nde ba n ma tɔɔrε ra. I xa wɔyεnyi bara so n tan i xa konyi bɔjε kui, na binyε gbo n tan bε.»

14 E dεge waxati Boosu naxa a fala Ruti bε, «Fa be, i xa taami nun bɔrε nde don.» Ruti naxa dɔxɔ walikεe fe ma. Boosu naxa funden maniyε gilinxi nde so a yi ra. A naxa na don han a luga, a fa a dɔnxɔe ragata.

15 A man to siga funden maniyε matongode, Boosu naxa yaamari fi a xa walikεe ma. A naxε, «Hali a so a xabatare fan xɔɔra, wo naxa sɔnxɔ a ma.

16 Wo na funden maniyε raxiri, wo xa nde lu naa, a xa na fan matongo. Hali wo mu sese fala a bε.»

¹⁷ Ruti naxa wali han nunmare. A to gε walide, a naxa funden maniyε bɔnbo, a konbo ya firin nan sɔtɔ.

¹⁸ Ruti to so na birin na taa kui, a naxa a masen Nowemi bε. A donse naxan don Boosu yire, a naxa na dɔnxɔe fan so Nowemi yi ra.

¹⁹ Nowemi naxa Ruti maxɔrin, «I walixi xε mundun ma to? I yi funden maniyε matongoxi minden? Ala xa na mixi baraayi naxan hinnexi i ra.» Ruti naxa a birin ya maxaran a mama bε. A man naxa a fala, «Mixi naxan n malixi, a xili nε Boosu.»

²⁰ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine bε, «Ala xa a baraayi, Ala naxan mu a xa saate fanyi kanama, a fa hinne a xa mixie ra naxee na dunjna a nun naxee na aligiyama. Yi xεmε lanxi won xabile mixi nde nan ma. Won xabile ratangama nan a ra.»

²¹ Ruti Mowabaka naxa a yaabi, «Na xεmε naxε, a n xa wakili a xa walikε fɔxɔ ra han funden maniyε xabe xa ba a ra.»

²² Nowemi naxa a fala a xa di xa gine bε, «N ma di, a lanma i xa bira a xa walike ginee fɔxɔ ra, alako mixi yo naxa i tɔɔrɔ xε gbeteε ma.»

²³ Na kui Ruti naxa lu Boosu xa walike ginee fɔxɔ ra han funden maniyε nun mengi maniyε xabe naxa jɔn. Ruti sabati Nowemi xɔnyi, na ki nε.

3

Ruti nun Boosu xa lanyi

¹ Nowemi naxa a fala a xa di xa gine bε, a naxε, «Ruti, n wama i xa xεmε taa fanyi sɔtɔ.

² I a kolon, Boosu, i sa walixi naxan xonyi nun a xa walike gine ra, won xabile nan a ra. To nunmare ra, Boosu sigama lonyi ma funden maniyē bōnbōde.

³ I naxan nabama, i xa i yailan a fanyi ra. I xa i maxa, i labunde sa i ma, i i maxiri dugi fanyi ra. Na temui i xa siga lonyi yire. I i ya manɔxun Boosu ma han a xa ge a d̄egede.

⁴ A na so a sade, i xa a mato a saxi d̄ennnaxe. A na xi, i xa a xa dugi ba a sanyie ma, i i sa a san labe ra. A fama i rabafe falade i be.»

⁵ Ruti naxa a yaabi, «Awa, n a birin nabama ne alo i a falaxi ki naxe.»

⁶ Na temui Ruti naxa siga na lonyi ma. A mama naxan falaxi a be, a naxa na raba.

⁷ Boosu to ge a d̄egede, a naxa a sa funden maniyē kuruxi fe ma nelexinyi kui. Ruti naxa a maso a ra d̄oyin d̄oyin, a dugi ba a sanyie ma, a fa a sa a san labe ra.

⁸ Kœ tagi, Boosu naxa xunu, a naxa gine to a san labe ra.

⁹ A naxa a maxɔrin, «Nde a ra?» Ruti naxa a yaabi, «I xa konyi nan n na. N xili Ruti. N faxi ne, xa i noma n futide, barima muxu xabile ratangama na i ra.»

¹⁰ Boosu naxa a masen a be, «N ma di, Ala xa i baraayi. Yi hinne fan i xa hinne singe be, barima i mu sigaxi segetala se kanyi fɔxɔ ra, i mu sigaxi segetala setare fɔxɔ ra.

¹¹ N ma di, xanméri yo naxa lu i yi ra. N a birin nabama ne i be i naxan maxɔrinx, barima nama birin a kolon gine fanyi nan i ra.

¹² I bara nɔndi fala. N tan, wo xabile ratangama nan n na, kɔnɔ xabile ratangama

gbete na naxan makore i ra n tan be.

¹³ Koe radangi be to. Geesegé, xa na mixi tin i ratangade, awa. Xa a mu tin, n tan i ratangama ne. N bara n kali Alatala ra! I xa xi be han kuye xa iba.»

¹⁴ Ruti naxa a sa Boosu san labe ra han subaxe ma. A naxa keli beenun soge xa te, barima Boosu mu nu wama mixi xa a kolon yi gine nu na lonyi ma.

¹⁵ A naxa a fala a be, «I xa mafelenyi tongo, a de suxu.» Ruti to a xa mafelenyi de suxu, Boosu naxa funden maniyé konbo ya kerén sa a kui. Boosu naxa Ruti rate na kote ma, Ruti fa siga taa kui.

¹⁶ A naxa gbilen a mama Nowemi xonyi. Nowemi naxa a maxorin, «N ma mamadi, fe bara dangi a fanyi ra?» Ruti naxa a ya maxaran Boosu naxan birin nabaxi a be.

¹⁷ A naxe, «A bara yi funden maniyé konbo ya kerén fi n ma. A naxe n be, «I mu gbilenma i mama xonyi i belexxe igeli.»

¹⁸ Nowemi naxa a fala a be, «N ma mamadi, i xa lu be han won xa a kolon yi fe rajonma ki naxe. Na xemé mu a raxarama, fo yi fe xa yailan to yati ne.»

4

Boosu Ruti futife

¹ Boosu naxa siga taa naadé ra, taakae malanma dennaxe, a dcox. Na xabile ratangama, Boosu nu naxan xa fe falama, na naxa fa. Boosu naxa a fala a be, «N ba, fa i magoro be.» A naxa fa, a dcox.

² Boosu man naxa a fala taa kuntigi fu bε, «Wo fa, wo wo magoro be.» E to dɔxɔ,

³ Boosu naxa a masen na xabile ratangama bε, «Nowemi, naxan kelixi Mowaba, a wama Elimeleki xa bɔxi matife. I a kolon, Elimeleki won taara na a ra.

⁴ N nu wama i xa kolon sɔtɔ na fe ma, i xa na bɔxi xun sara taakae nun taa kuntigie ya xɔri. Xa i nɔma a xun sarade, i xa a raba. Xa i mu nɔma na ra, a fala n bε, alako n xa a kolon, barima mixi gbete mu nɔma a xun sarade fo i xa i xui fi. N tan nan i xanbi ra.» Na xemə naxa a yaabi, «N a xun sarama nε.»

⁵ Na temui Boosu naxa yi wɔyenyi sa na fari, a naxε, «I nε yi bɔxi sarama lɔxɔn naxε Nowemi nun Ruti Mowabaka ma, i man xa na kaajε gine fan dɔxɔ, alako faxamixi xili naxa lɔε na bɔxi xun ma.»

⁶ Na xabile ratangama naxa a yaabi, «Na kui n mu nɔma a xun sarade, xa na mu a ra n yetε ke kanama nε. I xa a xun sara, n tan mu nɔma.»

⁷ Singe ra Isirayila bɔxi ma, xa mixi nde nu wama lanyi xirife, fo a xa sankiri ba, a xa a so a boore yi ra. Na nan a masenma lanyi bara gε xiride.

⁸ Na kui, na xabile ratangama to a fala Boosu bε, «I xa na bɔxi xun sara i yetε bε,» a naxa a xa sankiri ba, a a so Boosu yi ra.

⁹ Na dangi xanbi Boosu naxa a masen taa kuntigie nun nama bε, «Wo bara findi seedee ra to. Elimeleki, Kilɔn, nun Maxalɔn xa see, n bara e birin sara Nowemi ma.

¹⁰ Maxalɔn xa gine, Ruti Mowabaka, n bara na fan dɔxɔ alako faxamixi xili naxa lɔε a xa bɔxi

xun ma, a xabile nun a xa taa mixie naxa neem
a xa fe ma. To wo bara findi yi fe seedee ra.»

¹¹ Nama nun kuntigie naxa a yaabi, «Muxu
bara tin findide seedee ra! Muxu bara Alatala
maxandi yi gine be naxan sofe i xonyi.

Alatala xa a lu alo Raxele nun Leya naxee bara
die soto,
e findi Isirayila jnama ra.

Alatala xa senbe fi i ma Efarata xabile ya ma.

Alatala xa xili xungbe fi i ma Betellemu taa kui.

¹² Alatala xa di gbegbe fi i ma yi sungbutunyi
saabui ra.

Alatala xa wo xa die findi denbaya ra alo Peresi
xa denbaya,

Peresi naxan Tamari barixi Yuda be.»

¹³ Na temui, Boosu naxa Ruti xa futi xiri. E to
lu yire keran, Alatala naxa a ragiri Ruti xa tegue,
a di soto.

¹⁴ Na kui ginee naxa a fala Nowemi be, «Ala
tantu, barima Alatala bara xabile ratangama fi i
ma. Isirayilakae xa tantui rasiga Ala ma!

¹⁵ Yi di fama meenide i ma, a i kantama i xa
nelexforija kui. I xa mamadi Ruti, naxan yi di
sotoxi i be, a fan i xanuma, a tide gbo i be dangi
di solofera ra.»

¹⁶ Nowemi naxa na diyore tongo, a a sa a kanke
ma, a findi a meenima ra.

¹⁷ Nowemi doxoboore ginee naxa xili sa yi
diyore xun ma, a falafe ra, «Nowemi bara di soto,
a xili Obedo.» Obedo xa di nan Yisayi ra. Yisayi
xa di nan Dawuda ra.

¹⁸ Peresi xa taruxui nan ya:

Peresi naxa Heseron soto.

¹⁹ Heseron naxa Rami soto.

Rami naxa Aminadabo soto.

²⁰ Aminadabo naxa Naxason soto.

Naxason naxa Salimon soto.

²¹ Salimon naxa Boosu soto.

Boosu naxa Obedo soto.

²² Obedo naxa Yisayi soto.

Yisayi naxa Dawuda soto.

**Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)**

copyright © 2015 Mission Evangélique Reformée Néerlandaise et les Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Evangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2